Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

18 декември 2025 година*

„Преюдициално запитване — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Политика относно убежището — Директива 2013/33/ЕС — Кандидати за международна закрила — Член 7 — Място на пребиваване — Член 18 — Материални условия на приемане — Настаняване — Центровете за настаняване — Прехвърляне — Отказ на кандидата — Член 20, параграф 1, буква а) — Ограничаване или, в изключителни и надлежно обосновани случаи, отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане — Напускане на мястото на пребиваване без уведомяване или без разрешение — Член 20, параграф 4 — Сериозно нарушение на правилника на центъра за настаняване — Член 20, параграф 5 — Пропорционалност — Достоен стандарт на живот — Член 21 — Кандидати, които спадат към категорията на уязвимите лица — Член 23 — Ненавършили пълнолетие лица — Възможност за държава членка да отнеме възможността за ползване на материалните условия на приемане в случай на отказ на кандидата да бъде прехвърлен в друг център за настаняване“

По дело C-184/24 [Sidi Bouzid] [i]

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Регионален административен съд на Ломбардия, Италия) с акт от 5 март 2024 г., постъпил в Съда на 7 март 2024 г., в рамките на производство по дело

AF, от свое име и в качеството си на законен представител на своето ненавършило пълнолетие дете BF,

срещу

Ministero dell’Interno — U.T.G. — Prefettura di Milano,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: M. L. Arastey Sahún, председател на състава, J. Passer, E. Regan, D. Gratsias (докладчик) и B. Smulders, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: A. Calot Escobar,

* Език на производството: италиански.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за AF, от негово име и в качеството му на законен представител на неговото ненавършило пълнолетие дете BF, от M. Gonzo, avvocata,

– за италианското правителство, от S. Fiorentino и G. Palmieri, в качеството на представители, подпомагани от L. D'Ascia и D. G. Pintus, avvocati dello Stato,

– за белгийското правителство, от M. Jacobs и M. Van Regemorter, в качеството на представители, подпомагани от A. Deteux, avocat,

– за кипърското правителство, от I. Neophytou и F. Sotiriou, в качеството на представители,

– за полското правителство, от B. Majczyna и D. Lutostańska, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от F. Blanc, M. Debieuvre и F. Tomat, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 19 юни 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 20 от Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 96).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между кандидат за международна закрила, AF, действащ от свое име и в качеството си на законен представител на своето ненавършило пълнолетие дете BF, и Ministero dell'Interno — U.T.G. — Prefettura di Milano (Министерство на вътрешните работи — U.T.G. Префектура на Милано, Италия) по повод на решението на префектурата на Милано (Италия) да отнеме на AF и на неговото ненавършило пълнолетие дете BF възможността да се ползват от всички материални условия на приемане, вследствие на повторния отказ на AF да се съобрази с прехвърлянето му заедно с BF в център за настаняване, различен от този, в който се намират.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2013/32/ЕС

3 Член 13 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60), озаглавен „Задължения на кандидата“, гласи:

„1. Държавите членки налагат на кандидатите задължението да сътрудничат на компетентните органи при установяването на тяхната самоличност и други елементи, посочени в член 4, параграф 2 от Директива 2011/95/ЕС [на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9)]. Държавите членки могат да наложат на кандидата други задължения да сътрудничи на компетентните органи, доколкото тези задължения са необходими за разглеждането на молбата.

2. По-конкретно, държавите членки могат да предвидят, че:

а) от кандидатите се изисква да докладват на компетентния орган или да се представят лично, незабавно или в определен момент;

[…]

в) от кандидатите се изисква да уведомяват компетентните органи за своето настоящо място на пребиваване или адрес, както и за настъпили промени в него, възможно най-скоро. Държавите членки могат да предвидят, че кандидатът трябва да получава съобщения на мястото на последното си местопребиваване или на последния адрес, който съответно е посочил;

[…]“.

4 Член 28 от Директива 2013/32, озаглавен „Процедура при негласно оттегляне на молба или отказ от нея“, предвижда:

„1. Когато съществува сериозно основание да се счита, че кандидатът негласно е оттеглил молбата си или негласно се е отказал от нея, държавите членки гарантират, че решаващият орган взима решение за прекратяване на разглеждането на молбата или, при условие че решаващият орган смята молбата за неоснователна след подходящото ѝ разглеждане по същество в съответствие с член 4 от Директива [2011/95] я отхвърля.

Държавите членки могат да допуснат, че кандидатът негласно е оттеглил молбата си за международна закрила или се е отказал от нея, по-конкретно когато се установи, че:

а) той не отговаря на исканията да предостави информация по същество за своята молба по смисъла на член 4 от Директива [2011/95] или не се е явил на личното интервю в съответствие с членове 14—17 от настоящата директива, освен ако кандидатът представи в разумен срок доказателство, че отсъствието му е било по независещи от него обстоятелства;

б) той е избягал или е напуснал без разрешение мястото, където живее, […] без да се свърже с компетентния орган в разумен срок, или не е спазил в разумен срок задължението си да се явява редовно пред органите или други задължения за контакт, освен ако кандидатът не докаже, че това се дължи на обстоятелства извън неговия контрол.

[…]“.

Директива 2013/33

5 Съображения 22, 25, 26 и 35 от Директива 2013/33 гласят:

„(22) При вземането на решения за жилищно настаняване държавите членки следва надлежно да отчитат висшия интерес на детето, както и конкретните обстоятелства в положението на кандидат, който е зависим от членове на семейството или други близки роднини, например несключили брак и ненавършили пълнолетие братя или сестри, които вече се намират в държавата членка.

[…]

(25) Следва да се ограничат възможностите за злоупотреба със системата за приемане, като се посочат обстоятелствата, при които материалните условия на приемане на кандидатите, може да бъде ограничени или отнети, като същевременно се гарантира достоен стандарт на живот за всички кандидати.

(26) Ефективността на националните системи за приемане […] следва да бъд[е] гарантиран[а].

[…]

(35) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз. Настоящата директива цели по-специално да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и да улесни прилагането на членове 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 и 47 от Хартата [на основните права], и трябва да бъде прилагана в съответствие с това“.

6 Член 2 от тази директива, озаглавен „Определения“, гласи:

„За целите на настоящата директива:

[…]

е) „условия на приемане“ означава съвкупността от мерките, взети от държавите членки в полза на кандидатите, в съответствие с настоящата директива;

ж) „материални условия на приемане“ означава условията на приемане, които включват жилище, храна и облекло, предоставени в натура или под формата на финансова помощ или на бонове, или като комбинация от трите, както и помощ за дневни разходи;

[…]

и) „център за настаняване“ означава всяко място, което служи за колективно жилище на кандидатите;

[…]“.

7 Член 3, параграф 1 от посочената директива гласи следното:

„Настоящата директива се прилага по отношение на всички граждани на трети държави и лица без гражданство, които подават молба за международна закрила на територията […] на дадена държава членка, докато имат разрешение да останат на територията в качеството на кандидати, както и по отношение на членовете на семейството, ако молбата за международна закрила се отнася и до тях според националното право“.

8 Член 7 от същата директива, озаглавен „Пребиваване и свобода на движение“, предвижда в параграфи 2—5:

„2. Държавите членки могат да определят мястото на пребиваване на кандидата по съображения за обществен интерес или обществен ред или, когато е необходимо, за нуждите на бързото обработване и ефективното проследяване на техните молби за международна закрила.

3. Държавите членки могат да предвидят, че за да се ползват от материалните условия на приемане, кандидатите трябва реално да пребивават в определено място, което е посочено от държавите членки. Тези решения, които могат да имат общ характер, се взимат за всеки случай поотделно и въз основа на националното право.

4. Държавите членки предвиждат възможността да предоставят на кандидатите временно разрешение да напускат мястото на пребиваване по параграфи 2 и 3 […] Решенията се взимат за всеки случай поотделно, обективно и безпристрастно, като се предоставят мотиви, когато са отрицателни.

[…]

5. Държавите членки задължават кандидатите да съобщават своя настоящ адрес на компетентните органи и да им съобщават всяка промяна на адреса в най-кратък срок“.

9 Съгласно член 12 от Директива 2013/33, озаглавен „Семейства“:

„Държавите членки взимат подходящи мерки, за да запазят в рамките на възможното единството на семейството, което се намира на тяхната територия, ако на кандидатите са предоставени жилища от съответната държава. Тези мерки се прилагат със съгласието на кандидата“.

10 Член 14 от тази директива, озаглавен „Записване в училище и обучение на ненавършилите пълнолетие“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предоставят на ненавършилите пълнолетие деца на кандидатите и на ненавършилите пълнолетие кандидати достъп до образователната система, при условия, които са подобни на тези, които са предвидени за техните собствени граждани, докато не бъде изпълнена мярка за експулсиране срещу тях или срещу техните родители. […]

[…]“.

11 Член 17 от посочената директива, озаглавен „Общи правила относно материалните условия на приемане и медицинските грижи“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Държавите членки гарантират, че материалните условия на приемане са на разположение за кандидатите, когато те подават молбата си за международна закрила.

2. Държавите членки гарантират, че материалните условия на приемане осигуряват подходящ стандарт на живот за кандидатите, което осигурява тяхната прехрана, а също и физическото и психичното им здраве.

Държавите членки гарантират, че стандартът на живот е гарантиран в специфичния случай на уязвими лица в съответствие с член 21 […]“.

12 Член 18 от същата директива, озаглавен „Разновидности на материалните условия на приемане“, предвижда в параграфи 1—3 и 6:

„1. Когато настаняването е предоставено в натура, то трябва да бъде под една от следните форми […]:

[…]

б) центрове за настаняване, които предлагат достатъчно добър стандарт на живот;

[…]

2. […] по отношение на видовете настаняване, посочени в параграф 1, букви а), б) и в) от настоящия член, държавите членки гарантират, че:

а) на кандидатите се гарантира защита на техния семеен живот;

[…]

3. Държавите членки взимат под внимание […] положението на уязвимите лица по отношение на кандидатите, в помещенията и центровете за настаняване, посочени в параграф 1, букви а) и б).

[…]

6. Държавите членки гарантират, че кандидатите се преместват от едно жилище в друго само когато това е необходимо. […]“.

13 Член 20 от Директива 2013/33, озаглавен „Ограничаване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане“, гласи в параграфи 1—5:

„1. Държавите членки могат да ограничават или в изключителни и надлежно обосновани случаи да отнемат възможността да се ползват материалните условия на приемане, когато даден кандидат:

а) напусне мястото на пребиваване, определено от компетентния орган, без да го е уведоми[л] за това, или ако се изисква разрешение за тази цел, без да го е получил, или

б) не спазва задължението да се явява пред органите, не отговаря на исканията за предоставяне на информация или не се явява на личните интервюта относно процедурата за предоставяне на убежище в разумен срок, определен от националното право, или

в) е подал последваща молба, както е предвидено в член 2, буква р) от Директива [2013/32].

По отношение на случаите в букви а) и б) когато кандидатът бъде намерен или се яви доброволно пред компетентния орган, едно мотивирано по съответния начин решение, основано на причините за неговото изчезване, се взима по отношение на възстановяването на правото да ползва някои или всички материални условия на приемане, които са били отнети или ограничени;

2. Държавите членки могат също да ограничат възможността да се ползват материалните условия на приемане, когато са в състояние да установят, че кандидатът без основателна причина не е подал молба за международна закрила в обичайния разумен срок след пристигането му в съответната държава членка.

3. Държавите членки могат да ограничават или да отнемат възможността да се ползват материалните условията на приемане, когато даден кандидат е укрил финансови средства и следователно, без да има право, се е ползвал от материалните условия на приемане.

4. Държавите членки могат да определят приложимите санкции в случай на сериозни нарушения на правилника на центровете за настаняване или на поведение, свързано с прояви на сериозно насилие.

5. Решенията за ограничаване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане или санкциите, посочени в параграфи 1, 2, 3 и 4 от настоящия член, се постановяват за всеки конкретен случай поотделно, обективно и безпристрастно и са мотивирани. Те се основават на особеното положение на съответното лице, особено по отношение на лицата, посочени в член 21, като се държи сметка за принципа на пропорционалност. Държавите членки осигуряват при всякакви обстоятелства достъпа до медицински грижи в съответствие с член 19 и осигуряват достоен стандарт на живот за всички кандидати“.

14 Член 21 от Директива 2013/33, озаглавен „Общ принцип“, предвижда, че държавите членки отчитат в националното право за прилагане на тази директива специфичното положение на уязвимите лица, по-специално на ненавършилите пълнолетие и на самотните родители с ненавършили пълнолетие деца. Съгласно параграф 1 на член 22 от тази директива, озаглавен „Преценяване на специалните потребности за приемане на уязвимите лица“, за

ефективното прилагане на член 21 от същата държавите членки преценяват дали кандидатът има специални потребности за приемане. Държавите членки посочват също естеството на тези потребности.

15 Член 23 от посочената директива, озаглавен „Ненавършили пълнолетие“, предвижда в параграфи 1, 2 и 5:

„1. Висшият интерес на детето представлява първостепенен аргумент за държавите членки при прилагането на разпоредбите на настоящата директива, които се отнасят до ненавършили пълнолетие. Държавите членки гарантират стандарт на живот, подходящ за физическото, умственото, духовното, моралното и социалното развитие на ненавършилите пълнолетие.

2. При преценяването на висшия интерес на детето държавите членки обръщат особено внимание на следните фактори:

[…]

б) благосъстоянието и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие, като се обърне особено внимание на неговата лична ситуация;

[…]

5. Държавите членки гарантират, че ненавършилите пълнолетие деца на кандидатите или ненавършилите пълнолетие кандидати са настанени със своите родители […]“.

16 Член 26 от същата директива, озаглавен „Обжалвания“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че решенията за предоставяне, отнемане или ограничаване на предимствата съгласно настоящата директива, или решенията, взети по силата на член 7, които засягат лично кандидатите, могат да бъдат обжалвани съгласно процедурите на националното право. Предоставя се, поне на последна инстанция, възможност за обжалване или преразглеждане пред съдебен орган, както на фактическите, така и на правните основания“.

Италианското право

17 Член 17 от Decreto legislativo n. 142 — Attuazione della direttiva 2013/33/UE recante norme relative all’accoglienza dei richiedenti protezione internazionale, nonché della direttiva 2013/32/UE, recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di protezione internazionale (Законодателен декрет № 142 за прилагане на Директива 2013/33/ЕС за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила, както и на Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила) от 18 август 2015 г. (GURI, бр. 214 от 15 септември 2015 г.), изменен с Decreto-legge n. 20 — Disposizioni urgenti in materia di flussi di ingresso legale dei lavoratori stranieri e di prevenzione e contrasto all’immigrazione irregolare (Декрет-закон № 20 за спешни разпоредби относно потоците на законно влизащите чуждестранни работници и за предотвратяване на незаконната имиграция и за борба с нея) (GURI, бр. 59 от 10 март

2023 г.), преобразуван в закон и изменен с Legge n. 50 (Закон № 50) от 5 май 2023 г. (GURI, бр. 104 от 5 май 2023 г.) (наричан по-нататък „Законодателен декрет № 142“), озаглавен „Настаняване на лица със специални потребности“, предвижда в параграф 1:

„Предвидените в настоящия декрет мерки за приемане отчитат специфичното положение на уязвимите лица, каквито са ненавършилите пълнолетие лица, […] самотните родители с ненавършили пълнолетие деца […]“.

18 Член 23 от Законодателен декрет № 142, озаглавен „Ограничаване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане“, предвижда в параграфи 1—4:

„1. С мотивиран декрет префектът на провинцията, в която се намират центровете, посочени в членове 9 и 11, разпорежда оттегляне на мерките за приемане, когато:

a) кандидатът не се яви в определеното място за настаняване или напусне центъра за настаняване без предварително мотивирано уведомяване на компетентната префектура — областна държавна администрация;

b) кандидатът не се яви на изслушването пред органа, разглеждащ молбата;

c) кандидатът подаде нова молба по смисъла на член 29 от [Decreto legislativo n. 25 — Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (Законодателен декрет № 25 за прилагане на Директива 2005/85/ЕО относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки) от 28 януари 2008 г. (GURI, бр. 40 от 16 февруари 2008 г.) и последващите му изменения,

d) се установи, че заявителят разполага с достатъчно икономически средства.

2. В случай на тежко или повторно нарушаване от кандидата за международна закрила на правилника на мястото, в което е настанен, включително умишлено увреждане на движимо или недвижимо имущество или поведение, свързано с тежки прояви на насилие, дори извън мястото за настаняване, без да се засяга правото да се разпореди прехвърлянето на кандидата на друго място, префектът взема решение за една или повече от следните мерки:

a) временно изключване от участие в дейности, организирани от ръководителя на центъра;

b) временно изключване на достъп до една или повече от услугите, посочени в член 10, параграф 1, второ изречение, с изключение на материалното осигуряване;

c) спиране на допълнителните икономически предимства, предвидени в спецификацията по член 12, за срок от тридесет дни до шест месеца или отнемането им.

2 bis. Мерките, посочени в настоящия член, се вземат индивидуално, при спазване на принципа на пропорционалност и предвид положението на кандидата, по-специално с оглед на условията, посочени в член 17, и се мотивират. Мерките, приети от префекта по отношение на кандидата, се съобщават на териториалната комисия, на която е възложено разглеждането на молбата за международна закрила.

3. В случая, предвиден в параграф 1, буква а), ръководителят на центъра е длъжен незабавно да уведоми префектурата — областна държавна администрация, че кандидатът не се е явил или е напуснал центъра. Когато кандидатът бъде намерен или се яви доброволно пред органите на реда или в центъра, в който е бил разпределен, префектът, отговарящ за района, разпорежда с мотивирана мярка, въз основа на предоставените от кандидата данни, евентуалното възстановяване на мерките за приемане. Възстановяване се разпорежда само ако неявяването или напускането се дължат на непреодолима сила, непредвидими обстоятелства или други сериозни лични причини.

4. При нарушаване на правилата на центъра за настаняване ръководителят на центъра отправя официално предупреждение до кандидата и когато условията за прилагане на мерките по параграф 2 са налице, изпраща незабавно до префектурата доклад относно фактите“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

19 AF и детето му BF, ненавършило пълнолетие към момента на настъпване на фактите по главното производство, са кандидати за международна закрила, които пребивават в център за настаняване в Милано.

20 На 1 юни 2023 г. префектурата на Милано приема решение за отнемане на материалните условия на приемане по отношение на AF и BF (наричано по-нататък „спорното решение в главното производство“). Запитващата юрисдикция отбелязва, че макар в мотивите на това решение да се посочват различни деяния, съставляващи нарушения на правилника на центъра за настаняване, тежки прояви на насилие или деяния, които имат отражение върху изискванията за предоставяне на материалните условия на приемане, правното основание на посоченото решение са разпоредбите на член 23, параграф 1, буква а) от Законодателен декрет № 142, които се отнасят до напускането на центъра за настаняване. Въз основа на това запитващата юрисдикция стига до извода, че отнемането на посочените материални условия на приемане се основава на повторните откази на AF да бъде преместен заедно с детето си в друг център за настаняване, също разположен в Милано, което преместване е мотивирано главно от факта, че понастоящем тези кандидати заемат жилище, предназначено за четири лица.

21 AF подава жалба за отмяна, както и молба за постановяване на временни мерки пред Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Регионален административен съд на Ломбардия, Италия), който е запитващата юрисдикция, като изтъква, че отказът му да бъде прехвърлен в друг център за настаняване, е обоснован от факта, че BF посещава учебно заведение в близост до центъра за настаняване, в който се намират.

22 AF твърди, че поради оттеглянето на възможността да се ползва от материалните условия на приемане, той няма да може да задоволява основните си жизнени потребности и тези на своето ненавършило пълнолетие дете. В това отношение той се позовава по-специално на нарушение на член 21 от Директива 2013/33 и на член 17 от Законодателен декрет № 142, доколкото спорното решение в главното производство не отчитало факта, че самият той и BF принадлежат към категорията на „уязвимите лица“, нарушение на член 23, параграф 1, буква а) от Законодателен декрет № 142, доколкото отказът да се приеме преместването, не бил хипотеза, предвидена в тази разпоредба, както и нарушение на член 20 от Директива 2013/33, както е тълкуван от Съда в решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin (C-233/18,

EU:C:2019:956), и от 1 август 2022 г., Ministero dell'Interno (Отнемане на материалните условия на приемане) (C-422/21, EU:C:2022:616), от който произтича общ принцип, приложим във всички случаи на отнемане на материалните условия на приемане, включително когато такова отнемане няма характер на санкция.

23 Що се отнася до молбата на AF за постановяване на временни мерки, запитващата юрисдикция я отхвърля с определение от 25 юли 2023 г., с мотива, че спорното решение в главното производство е израз на правомощията на администрацията да организира управлението на центровете за настаняване.

24 AF обжалва това определение пред Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия), който с определение от 22 септември 2023 г. уважава жалбата с мотива, че спорното решение в главното производство би могло да засегне основните права на AF, и по-специално правото му на достъп до основни нужди, като храна, жилище и облекло.

25 Що се отнася до жалбата за отмяна, на първо място, запитващата юрисдикция посочва, че за да приведе националното законодателство в съответствие с член 20 от Директива 2013/33, както е тълкуван в съдебната практика, посочена в точка 22 от настоящото решение, член 23, параграф 1 от Законодателен декрет № 142 е изменен така, че правомощието на компетентния национален орган по отношение на отнемането на материалните условия на приемане вече е израз на дискреционно правомощие, чието упражняване зависи от конкретна преценка на всички релевантни обстоятелства по конкретния случай. Поради това тя счита, че тъй като основанието за противоречието му с правото на Съюза е отпаднало, прилагането на националното законодателство не трябва повече да се изключва. По-специално, това законодателство вече било съобразено с принципа на пропорционалност и по-конкретно с необходимостта да се вземат предвид доводите на заинтересованото лице.

26 На второ място, запитващата юрисдикция счита, че спорното решение в главното производство не трябва да се счита за санкция. Всъщност в случая компетентният национален орган не възнамерявал да изключи жалбоподателя в главното производство от системата за приемане, а само да го премести в друг център за настаняване, където той би продължил да се ползва от пълна закрила. Следователно отнемането на възможността за ползване на материалните условия на приемане било пряка последица от отказа му да продължи да се ползва от тези условия в център за настаняване, различен от този, в който пребивава понастоящем. Освен това тя счита, че разглежданото в главното производство положение попада в приложното поле на член 23, параграф 1, буква а) от Законодателен декрет № 142, тъй като подобно на изрично посоченото в тази разпоредба положение, а именно хипотезата, при която кандидатът за международна закрила не се явява в центъра за настаняване, определен от компетентния национален орган, или го напуска, такъв отказ трябва да се приравни на доброволно отклоняване от системата за приемане. Така според запитващата юрисдикция лишаването на посочения кандидат от възможността да задоволи основните си потребности, което произтича от този отказ, не го поставя в положение, различно от това, в което би се намирал, ако бе отказал да бъде включен в тази система за приемане, чието прилагане винаги изисквало съгласието на заинтересованото лице.

27 На трето място, запитващата юрисдикция отбелязва най-напред, че правомощието за приемане на решение за отнемане на материалните условия на приемане е предвидено в член 20 от Директива 2013/33, като решението може да бъде под формата на санкция в

съответствие с член 20, параграф 4 от тази директива или на административна мярка при неспазване на обективните условия за достъп до материалните условия на приемане в съответствие с член 20, параграфи 1—3 от нея.

28 По-нататък, запитващата юрисдикция отбелязва, че при допускането на ползване на материалните условия на приемане компетентният национален орган следва да определи центъра за настаняване, в който кандидатът ще пребивава, и евентуално да го премести в друг център за настаняване, като вземе предвид преценките, свързани с управлението и организацията на приемането на кандидатите за международна закрила, и по-специално наличието на места във всеки център за настаняване. От акта за преюдициално запитване е видно, че в случая преместването на AF и BF в център за настаняване, различен от този, в който са се намирали, е обосновано от факта, че те заемат жилище, предназначено за четири лица, което следователно отговаря на нуждите на по-голяма семейна единица. В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че при тези условия компетентният орган се е съобразил с точки 49 и 50 от решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956), и с член 20, параграф 5 от Директива 2013/33, като е решил да ги премести в друг център за настаняване, намиращ се в същия град, където AF и BF биха могли да продължат да се ползват от материалните условия на приемане. Освен това отказът на AF да бъде преместен в друг център за настаняване, бил обоснован не от доказан неподходящ характер на новия център за настаняване с оглед на жизнените му нужди, а само от по-голяма близост на този, в който е настанен, до посещаваното от BF учебно заведение, което според запитващата юрисдикция не би могло да обоснове такъв отказ, след като във всички случаи ще бъде осигурено образованието на BF.

29 Запитващата юрисдикция обаче подчертава, че както следва от член 20, параграфи 1—3 от Директива 2013/33, тълкуван в решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956, т. 44), и от 1 август 2022 г., Ministero dell'Interno (Отнемане на материалните условия на приемане) (C-422/21, EU:C:2022:616, т. 37 и 38), тази директива предвижда възможността държавите членки да реагират на евентуални злоупотреби със системата за приемане, като отнемат възможността за ползване на материалните условия на приемане. В конкретния случай запитващата юрисдикция счита, че отказът на AF представлява злоупотреба, чрез която той използвал достъпа до тези условия за собствените си цели и би възпрепятствал на практика организационните правомощия на администрацията в областта на управлението на центровете за настаняване, и по-специално разпределянето на лицата, ползващи се от посочените условия, в даден център за настаняване.

30 Така според тази юрисдикция, като се има предвид, че в случая отнемането на възможността за ползване на посочените условия представлява единствената възможна мярка с оглед на мотива за преместване в друг център за настаняване, а именно размера на жилището, обитавано от AF и BF, и липсата на по-подходящо за положението им жилище в центъра за настаняване, в който се намират, изключването на такава мярка от член 20 от Директива 2013/33 би довело до „парализиране“ на организационните правомощия на администрацията в областта на управлението на центровете за настаняване и до въвеждане на форма на „право на оставане“ на кандидатите за международна закрила в първоначално определения център за настаняване, без това да е предвидено в правото на Съюза, нито в националното право.

31 При тези обстоятелства Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Регионален административен съд на Ломбардия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Допускат ли член 20 от Директива [2013/33/ЕС] и принципите, прогласени от Съда в решения от 12 ноември 2019 г. [Haqbin (C-233/18, EU:C:2019:956)] и от 1 август 2022 г. [Ministero dell'Interno (Отнемане на материалните условия на приемане) (C-422/21, EU:C:2022:616)], — доколкото изключват възможността администрацията на държавата членка да разпореди оттегляне на мерките за приемане като санкция, когато това решение би създало опасност от накърняване на основните жизнени потребности на чужденеца, подал молба за международна закрила, и на неговото семейство — национална правна уредба, която, след мотивирана индивидуална преценка, включително на необходимостта и пропорционалността на мярката, позволява мерките за приемане да се оттеглят на основание, което е свързано не със санкции, а с настъпилото неизпълнение на условията за допускане на ползването от това приемане, и по-специално поради отказа на чужденеца, по причини, несвързани със задоволяването на основните жизнени потребности и със защитата на човешкото достойнство, да се съгласи да бъде преместен в друг център за настаняване, който е определен от администрацията поради обективни организационни нужди и гарантира, на отговорност на самата администрация, запазването на материални условия на приемане, равностойни на тези в първоначалния център, когато отказът за преместване и последващото решение за оттегляне поставят чужденеца в положение, при което той не е в състояние да задоволява основните си лични и семейни нужди?“.

По преюдициалния въпрос

32 В самото начало следва да се отбележи, че от акта за преюдициално запитване е видно, от една страна, че спорното решение в главното производство отнема възможността да се ползват всички материални условия на приемане по отношение на кандидат за международна закрила и на неговото ненавършило пълнолетие дете, с мотива, че този кандидат многократно е отказал да бъде преместен заедно с това дете в център за настаняване, различен от този, в който пребиват, и от друга страна, че това решение се основава на разпоредба на националното право, с която се транспонира член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33.

33 Ето защо следва да се приеме, че с въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, по силата на която компетентният орган може да отнеме ползването на всички материални условия на приемане от кандидат за международна закрила, който отказва преместване в център за настаняване, различен от този, в който пребивава, дори ако вследствие на това отнемане кандидатът вече не е в състояние да задоволява жизнените си потребности и тези на семейството си.

34 В това отношение следва да се припомни, че както е видно от определенията, съдържащи се в член 2, букви е) и ж) от Директива 2013/33, изразът „материални условия на приемане“ означава съвкупността от мерките, взети от държавите членки в съответствие с тази директива в полза на кандидатите и включващи жилище, храна и облекло, предоставени в натура или под формата на финансова помощ или на бонове, или като комбинация от трите, както и помощ за дневни разходи (решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 32).

35 По силата на член 17, параграфи 1 и 2 от Директива 2013/33 държавите членки гарантират, че материалните условия на приемане са на разположение на кандидатите за международна закрила, когато те подават молбата си, и че приетите за тази цел мерки осигуряват на кандидатите подходящ стандарт на живот, което осигурява тяхната прехрана, а също и физическото и психичното им здраве. В случай на „уязвими лица“ по смисъла на член 21 от тази директива, които включват ненавършилите пълнолетие лица и самотните родители с ненавършили пълнолетие деца, член 17, параграф 2, втора алинея от посочената директива гласи, че държавите членки са длъжни да гарантират, че такъв стандарт на живот им е „гарантиран“. (вж. в този смисъл решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 33 и 34).

36 Все пак задължението на държавите членки да гарантират, че материалните условия на приемане са на разположение на кандидатите за международна закрила, не е абсолютно. Всъщност законодателят на Съюза е предвидил в член 20 от Директива 2013/33, озаглавен, като глава III, от която е част, „Ограничаване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане“, обстоятелствата, при които възможността да се ползват такива условия, може да бъде ограничена или отнета (решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 35).

37 Възможността на държавите членки да ограничават или да отнемат — според случая — възможността за ползване на материалните условия на приемане, е предвидена изрично само в член 20, параграфи 1—3 от Директива 2013/33, които се отнасят, видно от съображение 25 от тази директива, главно до случаи, характеризиращи се с риск от злоупотреба от страна на кандидатите за международна закрила със системата за приемане, въведена с посочената директива (решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 44).

38 По-специално, съгласно член 20, параграф 1, буква а) от посочената директива държавите членки могат да ограничават или в изключителни и надлежно обосновани случаи да отнемат възможността да се ползват тези условия, когато даден кандидат за международна закрила напусне мястото на пребиваване, определено от компетентния орган, без да го е уведомил за това, или ако се изисква разрешение за тази цел, без да го е получил.

39 Като се има предвид, че разглежданата в главното производство национална правна уредба транспонира тази разпоредба, следва да се определи дали тя може да се приложи към положението на кандидат за международна закрила, който отказва да бъде преместен в център за настаняване, различен от този, в който пребивава.

40 Съгласно постоянната съдебна практика, при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само текстът ѝ, но и нейният контекст и целите, преследвани от правната уредба, от която тя е част (решение от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Отнемане на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 28 и цитираната съдебна практика).

41 На първо място, що се отнася до текста на член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33, следва да се отбележи, от една страна, че употребата на глагола „напускам“ в контекста на израза „напусне мястото на пребиваване, определено от компетентния орган“ се отнася, според обичайното значение на този глагол в ежедневния език, до факта, че кандидат за международна закрила доброволно е напуснал това място на пребиваване за продължителен период от време или дори завинаги.

42 От друга страна, следва да се констатира, че този израз, тълкуван във връзка с изразите „без да го е уведомил за това“ и „или ако се изисква разрешение за тази цел, без да го е получил“, съдържащи се в тази разпоредба, се отнася изрично до неизпълнението на задълженията във връзка с пребиваването на кандидатите за международна закрила, наложени им от държавите членки в приложение на член 7 от Директива 2013/33.

43 Всъщност съгласно член 7, параграфи 2 и 3 от тази директива държавите членки могат, от една страна, да определят мястото на пребиваване на кандидатите за международна закрила по съображения за обществен интерес или обществен ред или, когато е необходимо, за нуждите на бързото обработване и ефективното проследяване на техните молби за международна закрила и от друга страна, да предвидят, че за да се ползват от материалните условия на приемане, тези кандидати трябва реално да пребивават в определено от тях място. Съгласно член 7, параграф 4 от посочената директива държавите членки предвиждат възможността за издаване на временно разрешение за напускане на мястото на пребиваване по параграфи 2 и 3 от посочения член 7. Във всички случаи, член 7, параграф 5 от същата директива изисква държавите членки да предвидят задължение за кандидатите за международна закрила да съобщават адреса си на компетентните органи и да им съобщават всяка промяна на адреса в най-кратък срок.

44 Следователно член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33 обхваща случаите, в които кандидат за международна закрила „напусне“ мястото на пребиваване, определено от компетентния национален орган на основание параграф 2 или параграф 3 от член 7 от тази директива, без да изпълни задължението си да уведоми за промяната на адреса си, предвидено в член 7, параграф 5 от посочената директива, и/или евентуално задължението си да получи разрешението по член 7, параграф 4 от нея, ако това разрешение е необходимо, за да напусне посоченото място.

45 Що се отнася, на второ място, до контекста, в който се вписва член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33, следва да се констатира, че посочените в него положения имат известна аналогия с посочените в член 20, параграф 1, буква б) от тази директива, а именно случаите, в които кандидатът за международна закрила не е изпълнил задължението си да се яви пред органите, не отговаря на исканията за информация или не се явява на личните интервюта относно процедурата за предоставяне на убежище в разумен срок, определен от националното право.

46 Тази аналогия е подчертана от втората алинея на параграф 1 от посочения член 20, която предвижда, че в случаите по букви а) и б) от посочения параграф 1, когато кандидатът за международна закрила бъде намерен или се яви доброволно пред компетентния орган, се приема надлежно мотивирано решение, основано на причините за неговото „изчезване“, по отношение на възстановяването на правото да ползва някои или всички материални условия на приемане, които са били отнети или ограничени.

47 От уточненията в тази втора алинея следва, че във всички случаи, посочени в член 20, параграф 1, първа алинея, букви а) и б) от Директива 2013/33, предвиденото там отнемане или ограничаване на възможността за ползване на материалните условия на приемане е последица от поведение на кандидата за международна закрила, с което, като не изпълнява задълженията, предвидени в националното право за целите на разглеждането на молбата му или на упражняването на правото му да остане на територията на съответната държава членка в качеството си на кандидат по смисъла на член 3, параграф 1 от тази директива, той престава да бъде на разположение на компетентните органи, поради което тези органи

вече не могат да го локализират. Всъщност, когато той може да бъде локализиран отново, тъй като е бил „намерен“ или се е „яви[л] доброволно“ пред тях, положението му трябва да бъде преразгледано с оглед на причините за неговото „изчезване“, за да се определи дали ползването на тези материални условия на приемане трябва да бъде възстановено в негова полза.

48 Това тълкуване се потвърждава от членове 13 и 28 от Директива 2013/32, които се отнасят до общите процедури за предоставяне или отнемане на международна закрила.

49 Всъщност, от една страна, член 13, параграф 1 от тази директива гласи, че държавите членки налагат на кандидатите за международна закрила задължението да сътрудничат на компетентните органи при установяването на тяхната самоличност и на другите елементи, посочени в член 4, параграф 2 от Директива 2011/95, необходими за обосноваване на молбата им. Съгласно посочения член 13, параграф 1 държавите членки могат да наложат на тези кандидати други задължения за сътрудничество с компетентните органи, доколкото тези задължения са необходими за разглеждането на молбата, сред които е предвиденото в член 13, параграф 2, буква а) от Директива 2013/32 задължение да се изисква от кандидатите да се представят пред компетентните органи или да се явят лично, незабавно или на определена дата. Последното задължение съответства на едно от задълженията, чието неспазване може да доведе до намаляване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане на основание член 20, параграф 1, буква б) от Директива 2013/33.

50 Също така една от хипотезите, посочени в член 20, параграф 1, буква а) от тази директива, съответства на неизпълнението на задълженията, които могат да бъдат наложени на кандидатите за международна закрила съгласно член 13, параграф 2, буква в) от Директива 2013/32, а именно задължението да уведомяват компетентните органи за мястото си на пребиваване или за своя адрес, както и за всяка промяна в тях възможно най-скоро, както и да получават съобщения на мястото на последното си местопребиваване или на последния адрес, които съответно са посочили.

51 От друга страна, съгласно член 28, параграф 1, втора алинея, букви а) и б) от Директива 2013/32 държавите членки могат да допуснат, че кандидатът негласно е оттеглил молбата си за международна закрила или се е отказал мълчаливо от нея, било когато не отговаря на исканията да предостави информация по същество за своята молба по смисъла на член 4 от Директива 2011/95, или не се е явил на личното интервю в съответствие с членове 14—17 от Директива 2013/32, било когато е избягал или е напуснал без разрешение мястото, където живее, без да се свърже с компетентния орган в разумен срок, или не е спазил в разумен срок задължението си да се явява редовно пред органите, или други задължения за предоставяне на информация.

52 Налага се изводът, че тези хипотези съответстват по същество на хипотезите, в които може да се вземе решение за намаляване или отнемане на възможността за ползване на материалните условия на приемане съгласно член 20, параграф 1, букви а) или б) от Директива 2013/33.

53 На трето място, що се отнася до преследваните с тази последна директива цели, следва да се припомни, че както следва от точка 43 от настоящото решение, предвидените в член 7 от нея задължения имат за цел да позволят на държавите членки да приемат решения в областта на свободата на движение и пребиваване на кандидатите за международна

закрила, които гарантират, при спазване на основните им права, че те остават на разположение на компетентните органи, докато им е разрешено да останат на тяхната територия за целите на разглеждането на молбата им, по съображения, свързани с обществения интерес или обществения ред, или евентуално с цел бързо обработване и ефективно проследяване на молбата им.

54 Следователно кандидат за международна закрила, който в нарушение на тези задължения напусне мястото на пребиваване, определено от компетентните национални органи, без да ги уведоми или без да е получил разрешение за това, фактически се отклонява от контрола на последните и по този начин застрашава постигането на целите, свързани с обществения интерес, с обществения ред или с ефективното проследяване на молбата му, с оглед на които е било определено това място на пребиваване.

55 От това следва, че при такова положение ограничаването на възможността за ползване на материалните условия на приемане или, в изключителни и надлежно обосновани случаи, нейното отнемане представлява мярка, с която държавите членки извеждат последиците от неизпълнението на задълженията, наложени на кандидата за международна закрила по силата на задължението му за сътрудничество с компетентните органи при разглеждането на молбата му или в тясна връзка с това задължение, като лишават кандидата отчасти или изцяло от предимствата, на които той има право по силата на приемането на територията на държавата членка, компетентна за молбата му, и чието получаване зависи от подаването и разглеждането на тази молба.

56 При все това кандидат за международна закрила, който пребивава в център за настаняване и отказва да изпълни решение за преместване в друг център за настаняване, като същевременно остава в първия от тези центрове, не може да се счита за кандидат, който „напус[ка] мястото на пребиваване, определено от компетентния орган, без да го е уведомил за това, или ако се изисква разрешение за тази цел, без да го е получил“, по смисъла на член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33.

57 Първо, дори да се приеме, че в положение като посоченото в точка 56 от настоящото решение компетентният национален орган налага на съответния кандидат за международна закрила такова задължение за пребиваване в новия център за настаняване, в случай на отказ на преместване не може да се счита, че този кандидат е напуснал последния център, без да е уведомил компетентния национален орган или без да е получил разрешение за това, а трябва да се счита, че той действително продължава да пребивава в първоначално определения от този орган център за настаняване и следователно че остава на разположение на посочения орган и ако са различни, на органите, компетентни да разгледат молбата му за международна закрила.

58 Ето защо при такова положение, за разлика от предвиденото в член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33, установяването на местонахождението на кандидата за международна закрила остава възможно, така че в тази хипотеза предвиденото в член 20, параграф 1, втора алинея от тази директива задължение за компетентните органи да приемат надлежно мотивирано решение, основано на причините за „изчезването“ на този кандидат, във връзка с възстановяването на възможността да се ползват някои или всички материални условия на приемане, които са били отнети или ограничени, би било лишено от предмет.

59 С оглед на гореизложеното следва да се приеме, че законодателят на Съюза не е възнамерявал да предвиди възможност за държавите членки да отнемат или ограничат ползването на тези условия на основание член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33, който се отнася до напускането на местопребиваването в случай на отказ да се изпълни решение за преместване в друг център за настаняване, доколкото този отказ няма за последица „изчезването“ на кандидата за международна закрила по смисъла на посочения член 20, параграф 1, втора алинея.

60 Второ, както бе констатирано в точки 51 и 52 от настоящото решение, хипотезите по член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33 съответстват по същество на някои от случаите, в които държавите членки могат да предположат, че кандидатът за международна закрила е оттеглил мълчаливо молбата си или мълчаливо се е отказал от нея. Както обаче отбелязва по същество генералният адвокат в точка 41 от заключението си, отказът на този кандидат да се съобрази с някои условия за поемането на грижата за него, не може сам по себе си да свидетелства за мълчаливо оттегляне на молбата му или за мълчалив отказ от нея.

61 Трето, както е посочено в съображение 25 от Директива 2013/33 и припомнено в точки 36 и 37 от настоящото решение, член 20, параграфи 1—3 от тази директива има за цел да се „посочат обстоятелствата“, при които възможността за ползване на материалните условия на приемане може да бъде ограничена или отнета. Следователно, както впрочем е видно от текста на параграф 1, буква а) от посочения член 20, положенията, до които се отнасят тези параграфи 1—3, са изложени изчерпателно, така че държавите членки не могат да разширяват приложното им поле за положения, които не съответстват на хипотезите, предвидени в посочените параграфи.

62 Когато обаче, както в настоящия случай, кандидат за международна закрила многократно отказва своето преместване и преместването на своето ненавършило пълнолетие дете в център за настаняване, различен от този, в който те се намират, и следователно остава заедно с това дете в последния център, не може да се изключи, че с оглед на всички релевантни обстоятелства това поведение оправдава налагането от компетентния национален орган на санкция на основание член 20, параграф 4 от Директива 2013/33.

63 В това отношение, на първо място, съгласно член 18, параграф 6 от тази директива държавите членки гарантират, че кандидатите се преместват от едно жилище в друго само „когато това е необходимо“. От това следва, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 49 от заключението си, че преместването на кандидат за международна закрила може да е необходимо по-специално когато капацитетът на приемните центрове го налага, когато това е необходимо за съобразяване на специфичните нужди на този кандидат или и когато кандидатът среща трудности при приспособяването в центъра за настаняване, в който се намира. Освен това следва да се отбележи, както Съдът е постановил, че в случаите по член 20, параграф 4 от посочената директива преместването на кандидат за международна закрила в център за настаняване, различен от този, в който се намира, може да бъде определено като санкция (вж. в този смисъл решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 52, и от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Отнемане на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 43).

64 Несъмнено следва да се отбележи, че решение за преместване на кандидат за международна закрила от едно жилище в друго на основание член 18, параграф 6 от Директива 2013/33 представлява решение относно предоставянето на предвидените в тази директива

предимства по смисъла на член 26 от нея, което съгласно последната разпоредба трябва да подлежи на обжалване в рамките на предвидените в националното право процедури и поне на последна инстанция, на обжалване пред съдебен орган. Следователно от посочения член 26 следва, че ако кандидатите за международна закрила считат, че жилището, в което трябва да бъдат преместени, не отговаря на изискванията на Директива 2013/33, те могат да предявят пред компетентния съд правото си на настаняване при спазване на условията, предвидени за тази цел в тази директива (вж. по аналогия решение от 14 май 2020 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU и C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, т. 296 и 298).

65 При все това, освен в случай на отмяна, спиране на действието или оттегляне на съответното решение за преместване, посоченият кандидат е длъжен да се съобрази с това решение. Всъщност, макар от член 12 от тази директива да следва, че за приемането на мерките, взети за запазване на целостта на семейството, се изисква съгласието на кандидата за международна закрила, от останалите разпоредби на посочената директива, и по-специално от член 18 от нея, не следва, че решението за преместване в друг център за настаняване изисква, извън този конкретен аспект, съгласието на този кандидат.

66 На второ място, член 20, параграф 4 от Директива 2013/33 гласи, че държавите членки могат да определят приложимите санкции „в случай на сериозни нарушения на правилника на центровете за настаняване или на поведение, свързано с прояви на сериозно насилие“ от страна на кандидата за международна закрила.

67 Що се отнася по-специално до понятието „сериозни нарушения на правилника на центровете за настаняване“, следва да се отбележи, от една страна, че при липсата на уточнение в Директива 2013/33 относно обхвата на това понятие, член 20, параграф 4 от тази директива оставя на държавите членки грижата да определят задълженията, съдържащи се в този правилник, чието неспазване представлява „нарушение“ на същия правилник и може да доведе до налагането на санкция, като се има предвид, че това „нарушение“ трябва да е с определена степен на тежест.

68 От друга страна, при липсата на изрично ограничение в текста на посочената разпоредба и предвид необходимостта от тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза по начин, който да запази полезното им действие (вж. по аналогия решение от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Оттегляне на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 30 и цитираната съдебна практика), понятието „правилник на центровете за настаняване“ по смисъла на член 20, параграф 4 от Директива 2013/33 трябва да има широко значение, включващо всички приложими към тези центрове правила, които кандидатите за международна закрила трябва да спазват по време на престоя си в тях.

69 От това следва, че заемането на жилище в център за настаняване от кандидат за международна закрила, по отношение на който е взето решение за преместване в друг център за настаняване, може да представлява нарушение на правилата, приложими за първия център за настаняване, тъй като вследствие на това решение посоченото жилище вече не му се предоставя и следователно съгласно тези правила той не може да остане там.

70 Що се отнася до тежестта на нарушението, посочено в член 20, параграф 4 от Директива 2013/33, тя трябва да се преценява с оглед на всички обстоятелства по случая, и по-специално като се вземат предвид продължителността на незаконното оставане в съответното жилище, постоянният му характер, мерките, които вече са били взети по

отношение на кандидата за международна закрила от управителя на центъра за настаняване и компетентния национален орган с оглед на напускането на съответното жилище, законосъобразният характер на основанията за оставането и отрицателните последици, които то поражда за националната система за приемане на кандидати за международна закрила.

71 В това отношение, както по същество подчертава генералният адвокат в точка 50 от заключението си, кандидат за международна закрила, който заема жилище, което отговаря на нуждите на по-голяма семейна единица от неговата, но отказва да го освободи, и който без основателна причина категорично и трайно се противопоставя на преместването в подходящо за семейното му положение жилище, лишава управителя на въпросния център за настаняване от възможността да предостави заеманото жилище на семейство или на изолирани кандидати, на чиито нужди то отговаря. Така такъв отказ може да застраши ефективното управление на капацитета за настаняване на съответната държава членка и в крайна сметка преследването на целта, посочена в член 18 от Директива 2013/33, а именно да се гарантира, че кандидатите за международна закрила ще бъдат настанени в центрове за настаняване, които предлагат подходящ стандарт на живот. От това следва, както отбелязва генералният адвокат в точка 51 от заключението си, че подобно поведение може да представлява „сериозно нарушение на правилника на центровете за настаняване“ по смисъла на член 20, параграф 4 от тази директива, което може да доведе до налагане на санкция.

72 На трето място, що се отнася до естеството на санкциите, които могат да бъдат наложени по силата на тази разпоредба, следва да се припомни, че както е постановил Съдът, посочената разпоредба не изключва изрично възможността санкцията да обхваща материалните условия на приемане (вж. в този смисъл решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 44, и от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Отнемане на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 37).

73 Съдът обаче приема също така, че налагането на санкция — само на базата на основание, посочено в член 20, параграф 4 от Директива 2013/33 — която се състои в отнемане, макар и временно, на възможността за ползване на всички материални условия на приемане или на материалните условия на приемане във връзка с дома, храната или облеклото, е несъвместимо с произтичащото от член 20, параграф 5, трето изречение от тази директива задължение да се осигури достоен стандарт на живот на кандидата за международна закрила, тъй като би го лишило от възможността да задоволява най-основните си потребности, например от дом, храна, облекло и лична хигиена (решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 47, и от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Отнемане на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 39).

74 Освен това такава санкция би довела до неспазване на изискването за пропорционалност, закрепено в член 20, параграф 5, второ изречение от Директива 2013/33, доколкото дори и най-строгите санкции, целящи наказателно преследване на нарушенията или на проявите, посочени в член 20, параграф 4 от тази директива, не могат да лишат кандидата от възможността да задоволява най-основните си потребности (решения от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 48, и от 1 август 2022 г., Ministero dell’Interno (Отнемане на материалните условия на приемане), C-422/21, EU:C:2022:616, т. 40).

75 Що се отнася до санкция, състояща се, на базата на основание по член 20, параграф 4 от Директива 2013/33, в ограничаване на възможността за ползване на материалните условия на приемане, включително отнемане или ограничаване на правото на помощ за дневни разходи, компетентните национални органи трябва при всякакви обстоятелства да гарантират, съгласно член 20, параграф 5 от тази директива, че такава санкция, предвид особеното положение на кандидата за международна закрила, както и с оглед на всички обстоятелства по случая, е в съответствие с принципа на пропорционалност и не засяга достойнството на този кандидат (решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 51).

76 Освен това в случаите по член 20, параграф 4 от Директива 2013/33 държавите членки могат, в зависимост от обстоятелствата в конкретния случай и при спазване на изискванията по член 20, параграф 5 от тази директива, да налагат санкции, които не водят до лишаване на кандидата от възможността да ползва материалните условия на приемане (вж. в този смисъл решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 52).

77 Накрая е важно да се уточни, че когато, както в главното производство, кандидатите за международна закрила са самотен родител и неговото ненавършило пълнолетие дете, тоест „уязвими лица“ по смисъла на член 21 от Директива 2013/33, при приемането на санкции по член 20, параграф 4 от тази директива органите на държавите членки трябва да отчитат в по-голяма степен, както личи от член 20, параграф 5, второ изречение от посочената директива, особеното положение на тези лица, както и принципа на пропорционалност (вж. по аналогия решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 53).

78 В това отношение от член 23, параграф 1 от Директива 2013/33 следва, че висшият интерес на детето е първостепенно съображение за държавите членки при транспонирането на разпоредбите на тази директива. Съгласно същия член 23, параграф 2 при преценяването на този интерес държавите членки трябва да обръщат особено внимание по-специално на фактори като благосъстоянието и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие, като се обърне особено внимание на личното му положение, както и на съображенията за неговата безопасност и сигурност (решение от 12 ноември 2019 г., Haqbin, C-233/18, EU:C:2019:956, т. 54).

79 Следва още да се уточни, че както следва от точка 63 от настоящото решение, това тълкуване на член 20, параграф 1, буква а) и параграф 4 от Директива 2013/33 не засяга възможността на компетентните органи да приемат, по-специално с оглед на ефективното управление на капацитета за приемане, решение за преместване на кандидат за международна закрила в друг център за настаняване, представляващ новото му място на пребиваване, в който той ще продължи да се ползва от подходящи материални условия на приемане, при условие че това решение е в съответствие с изискванията на тази директива. Следователно в положение като посоченото в точка 71 от настоящото решение Директива 2013/33 допуска, ако е необходимо, при спазване на принципа на пропорционалност и доколкото не може да бъде приета никаква друга, по-малко ограничителна мярка, компетентните органи да използват предоставените им от националното право правомощия за упражняване на принуда, за да осъществят преместването на това лице, като същевременно трябва да гарантират зачитането на основните права и достойнството на посочения кандидат в съответствие със съображение 35 от тази директива.

80 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, по силата на която компетентният орган може да отнеме възможността за ползването на всички материални условия на приемане на кандидат за международна закрила, който отказва да бъде преместен в център за настаняване, различен от този, в който пребивава, без да се засяга възможността да му бъде наложена санкция, по-специално като ограничаването на възможността за ползване на материалните условия на приемане, когато този повторен отказ представлява сериозно нарушение на правилника на центровете за настаняване по смисъла на член 20, параграф 4 от тази директива и при условие че са изпълнени условията по член 20, параграф 5 от нея.

По съдебните разноски

81 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 20, параграф 1, буква а) от Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска правна уредба на държава членка, по силата на която компетентният орган може да отнеме възможността за ползването на всички материални условия на приемане на кандидат за международна закрила, който отказва да бъде преместен в център за настаняване, различен от този, в който пребивава, без да се засяга възможността да му бъде наложена санкция, по-специално като ограничаването на възможността за ползване на материалните условия на приемане, когато този повторен отказ представлява сериозно нарушение на правилника на центровете за настаняване по смисъла на член 20, параграф 4 от тази директива и при условие че са изпълнени изискванията по член 20, параграф 5 от същата.

Подписи